బయట పులిలా గర్జించేవాడు ఇంట్లో పిల్లిలాగా వుంటాడు ... ఆ పిరికితనం పరపరాల మంచితనంతో కలగలిసి జీర్ణించిపోయి వుంటుంది. భార్యా, స్వంత పిల్లలు, చివరకు స్నేహితులు కూడా, మనిషిలోని మంచిని పిరికితనంగా అనువదించి చూడడం సహజం.

పాతబడ్డ చాపమీద నడుం వాల్చుకుని పడుకున్న జగన్నాథానికి నిద్ర పట్టడం లేదు.

ఎక్కడో దూరంగా పసిపిల్లవాడి ఏడుపు, గుడిసెల్లో ఎవరో దగ్గుతో అరుపులు, తాపులు తింటున్న పెళ్ళాం కేకలు, దగ్గర్లో ఉన్న కొబ్బరి కొమ్మలు, సన్నగా వీచే గాలికి చేసే చప్పుళ్ళు అతని చెవుల్లో పడుతున్నాయి.

మబ్బులు కప్పేయటం వల్ల చంద్రుడు అస్పష్టంగానూ, ఆకాశం మసక మసగ్గానూ ఉంది.

చాపమీద దొర్లుతున్న జగన్నాథం లేచి చుట్టూ చూశాడు. దూరంగా పెళ్ళాం చిన్న కొడుకును వేసుకుని నిద్ర పోతోంది. ఇంకో పక్క రెండో కూతురు పద్మ గచ్చుమీదే పొర్లుగా పడుకుని నిద్రపోతోంది. జగన్నాథం అలా చాపమీద చాలాసేపు కూచుని పడుకోవడానికి మళ్ళీ ప్రయత్నించాడు.

నిద్ర రావటం లేదు. రాదు.

ఈ మధ్య తనకి తరచూ నిద్ర పట్టటం లేదు. ఇలా అనారోగ్యంలోకి దింపేస్తుందేమో అన్న ఆలోచనకి భయపడి పోయాడు జగన్నాథం. పెళ్ళాన్ని లేపి 'నిద్ర పట్టటం లేదే' అని చెప్పి 'ఏం చెయ్యమంటావ్' అని సలహా అడగాలనిపించి, తిడుతుందేమో అని జంకి ఊరుకున్నాడు.

అతనికి ఒక్కసారి ఫ్యాక్టరీ హోరు చెవుల్లో గింగుర్లెత్తి నట్టయింది. ఇరవైమూడేళ్ళయి ఆ దిక్కుమాలిన ఫ్యాక్టరీ తననో యంత్రంగా చేసి తన్ని చెరుకుగా మార్చేస్తోంది.

ఎదుగూ బొదుగూ లేని జీవితం.

స్వేచ్ఛ, స్వతంత్రం లేని జీవితం.

గుర్తింపు లేని బతుకు.

వయసు మళ్ళి, అనుభవం ఉన్నా, ఒక్క సలహా కాని, సంశయం కాని తనని అడిగినట్టు జ్ఞాపకం లేదు ఇటు ఇంట్లోను, అటు ఆఫీసులోను.

ఎందు కడుగుతారు?

అవును—ఎందుకడగాలి? నిజమే తన సలహా ఎవరూ అడగరు. అటు భార్యా అడగదు, ఇటు ఫ్యాక్టరీ యజమాని అడగరు. ఒక్క మేనేజరు తప్ప. అదీ తనేదైనా తప్పు చేస్తే ఆ తప్పుకు కసురుతాడు—పిచ్చిలా తిడతాడు.

తన జీవితంలో తిట్లు తిన్న రోజులే ఎక్కువేమో.

మంచి మర్యాదా లేకుండా మాటికి మాటికి మాట్లాడే ఈసడింపుతో మాడిచే గయ్యాళి భార్యనూ ఏమనలేక పోయాడు. తన ప్రేమను తిరస్కరించిందని తెలిసి తనని తిట్టి వెళ్ళిపోయిన రాజేశ్వరిని ఏమనలేకపోయాడు. అప్పుడెప్పుడో ఫ్యాక్టరీ ప్రైవేటులో ఉన్నప్పుడు విధిలేక అప్పు తీసుకున్న డబ్బు టైంలో ఇవ్వలేక పోయానని తన బావమరిది తిట్టినప్పుడుకూడ ఏమన్లేదు తను. దానికి తన మెతకతనమే కారణమా? ఎదురు తిరగలేని గుండె దౌర్బల్యమా? ఏదీ తెలీదు.

కాని—

తనలోని మనిషిని, మంచిని గుర్తించిన వాడు మేనేజింగు డైరెక్టర్ ప్రకాశం. ప్రకాశంకీ తనకీ ముప్ఫై సంవత్సరాల పరిచయమే కాదు—దూరపు బంధుత్వం ఉంది. ఆ దూరపు బంధుత్వాన్ని, దగ్గర బంధుత్వంగా స్థిరం చేసుకునే లౌక్యం, వ్యవహారం, చొరవ తన దగ్గర లేవు.

కాని ఇప్పటి జీవితంలోను ఎదురవని పరిస్థితి విచిత్ర విషయం. ఎనిమిదినెలలయి ఫ్యాక్టరీ బాధ్యతంతా మేనేజర్ చేతికో పెట్టి బొంబాయి వెళ్ళిపోయాడు ప్రకాశం. ఈ ఎనిమిది నెలలూ పాలకోర క్రింద బతికినట్టుగా బతికారు కార్మికులు. నెలకు రావలసిన జీతాలు లేవు. బోనసులు లేవు. ఏమైనా అడిగితే లాసులో ఫ్యాక్టరీ నడుస్తోందనీ, వరుసగా ఎగుమతి చెయ్యందే ఏం లాభం లేదని దబాయింపు.

ప్రకాశ మీద, ఫ్యాక్టరీ మీద ఉన్న గౌరవంతో ఏం చెయ్యలేక పోయారు కార్మికులు. కొంతమంది సమ్మె గిమ్మె అని గోల చేసినా, అనుభవజ్ఞులు ప్రకాశం రాకవరకూ ఆగాలని సూచించారు.

ప్రకాశం వచ్చాడు.

కార్మికులకు న్యాయం జరగాలి.

దాట్ల నారాయణమూర్తి రాజు

ఇన్నాళ్ళూ మేనేజర్ విషయంలో తాను చిక్కుకున్నానని చెప్పాలి. తగువుగా కాకుండా, తగు శాంతియుత పరిష్కారం కావాలి.

ఎవరో తన పేరు సూచించారు.

తను కంగారు పడ్డాడు. ఇంటి బాధ్యత తన మీద పెట్టుకున్నాడు. తమ్ముల, చెల్లెళ్ళ వల్ల కొంది జీవనాపానం వల్ల అవుతుందన్నారు.

పెద్దవారు ఈ బాధ్యత మీరే మొయ్యాలని తనపై పెట్టారు. బలవంతి మీ మీద ఈ సంప్రదింపుల కొప్పు కున్నా భయంగా ఉంది.రేపు ఉదయం దీని పర్యవసానం ఎలా ఉంటుందో ఏమిటో?

"ఏమండీ! ఇంకా కునుకు పట్టలేదూ. . ." భార్య ప్రశ్న.

"లే. . .లే. . . లేదే" కంగారు పడ్డాడు జగన్నాథం.

"ఏమిటో కొంపలు తగలేసే ఆలోచనలు. హాయిగా పడుకోక. . ." భార్య నోసారి ఆవలించి, అటువేపు తిరిగిపోయి సుదీర్ఘ నిద్రలో మునిగిపోయింది.

తన భార్యకిదేం అక్కర్లేదు. ఇన్నేళ్ళు తనతో కాపరం చేసి, ఇంత జీవితాన్ని తనతో గడిపినా, తన బాధ అర్థం కాదు దానికి. మగవాళ్ళని ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో తెలీదు. పోనీ తెలియక పోవచ్చు. తనని కసురుకోవడమే తప్ప పిల్లల్ని ఎలా అదుపులో పెట్టాలో తెలియదు.

జగన్నాథానికి అకస్మాత్తుగా మొన్న రాత్రి జరిగిన రాద్ధాంతం గుర్తు కొచ్చింది.

* * *

తను నమ్మలేకపోయాడు.

"శైలజ ఎవడితోనో తిరుగుతోందిట."

"ఎవడే వాడు, ఆ వెధవ ఎవడని? వాడికీ నీకూ ఏమిటి సంబంధం. ఎంత ధైర్యం లేకపోతే, సరిగ్గా మనింటి ముందే స్కూటరాపి నిన్ను దించి, చెయ్యూపి మరీ వెళతాడా? ఎన్నాళ్ళబట్టీ నడుస్తోంది ఈ నాటకం. . ."

గడపలో కాలు పెట్టీ పెట్టగానే భార్య గొంతు కంచుగంటలా మోగుతోంది.

శైలజ మధ్య గది ద్వారబంధాని కానుకుని నిలబడింది.

తన రాకచూసి పెళ్ళాం మరీ గొంతు పెంచేసింది. తన మీద విరుచుకు పడింది.

"ఇంట్లో విషయాలేవైనా పట్టించుకోవడ ముందా? ఇలా ఆ మిల్లులోనే కలిసి బుగ్గి అయిపోతారా!"

"ఏమిటే ఆ మాటలు. . . అసలు ఏం జరిగిందో చె. . ."

"ఏమిటి జరిగిందా, ఏం జరగాలో అదే జరిగింది.. మీ ముద్దుల కూతురు ఎంత లక్ష్యం లేకుండా తిరుగుతోందో దాన్నే అడగండి. నాన్న సిగ్గు చేటు. . . ఈ మందలో వేగడం నా వల్ల కాదు. . . పెద్దల్లాంటి పిల్లలకి పెళ్ళి చెయ్యకుండా కాలేజీలకు పంపిస్తే. . . వాళ్ళేం చదువుతారు, నా బొంద... బొంద నీ.''

చరచర లోని వెళ్ళిపోయింది భార్య.

శైలజని చిన్నప్పట్నించీ ఎంత గారాబంగా పెంచాడు తను. తన కుటుంబంలో ఏ ఆడపిల్లకూ లేని చదువు శైలజకు చెప్పించాలని తన కోరిక. శైలజను లాయరు గానో, డాక్టరుగానో చూడాలి. ఎన్ని ఆర్థిక ఇబ్బందులు వెంటాడుతున్నా ఆ ఆశయంలోనే చదివిస్తున్నాడు తను.

తన కోరికను మట్టిపాలు చేస్తుందా? చెయ్యదు. తన శైలజ అలాంటిది కాదు.

"ఏం లేదు, నాన్నా, భానుమూర్తి ఇంటిదాక కొచ్చి దిగబెట్టి వెళ్ళాడు దానికి పెద్ద రాద్ధాంతం చేస్తోం దమ్మ."

"ఎవరా భానుమూర్తి. . ." తుళ్ళిపడ్డాడు తను— పెళ్ళాం గొంతుకి.

"ఏవిటా ముంగిలా నటిస్తారు. నా దేవుడో ఆ భానుమూర్తో, గీనుమూర్తో ఇంటి కొచ్చిందాక ఇలాగని తెలీదు మనకి. కొంచెం ఈ గుమ్మం దాటి అవతలకు వెళ్ళి చూడండి. అడ్డమైన వాళ్ళూ ఏమనుకుంటు న్నారో. . ."

"ఏమనుకుంటున్నారే?" అమాయకంగా అడిగాడు తను.

"సిగ్గు లేక పోతే సరి— ఏమనుకుంటున్నారేని అడగొచ్చారు. రోజూ వాడితో సినిమాలట. షికార్లట. ఏమే! వింటున్నావా నిజం చెప్పు... నిజం చెప్పకపోతే చంపేస్తాను. ఇది ఇలా జులాయిముండలా తిరగటానికి మీరే కారణం. . ." గయ్యమంది భార్య.

"నే నేం జులాయిముండలా తిరగటం లేదు. . . అతనో సరదాగా బీచికి సినిమాకీ వెళుతున్నా నంతే. అదేం పెద్ద తప్పా."

"తప్పా. . . తప్పేనే. తప్పు తప్పున్నరా. పెద్ద తప్పని అడగొచ్చావ్ వయసొచ్చిన పిల్ల పరాయి మగాడితో బీచులంటూ సినిమాలంటూ తిరిగితే తప్పు కాదటే . .అందుచేతే చెప్తాను. ఎదిగిన పిల్లకి సంబంధం చూడండి అంటే. . . ఈయన నో మొండిఘటం.. మొండిఘటమూ అని, ఇప్పటికైనా బుద్ధి తెచ్చుకుని పెళ్ళి ప్రయత్నమేదో మొదలెట్టండి. తరవాత చేతులు కాలా ఆకులు పట్టుకుని లాభం లేదు. తెలిసిందా?"

"అమ్మలు చదువుకుంటుంది." శైలజ వేపు చూస్తున్నాడు తను.

"నేను మరి చదవను నాన్నా. పెళ్ళి చేసుకుంటాను. భానుమూర్తి నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటా నన్నాడు." వారం రోజుల నుంచి తండ్రితో చెబుదా మనుకున్న మాటలు చెప్పేసింది శైలజ.

"పెళ్ళా!" ఆశ్చర్యపోయాడు. 'చదువుకోవా?' అడగాలనిపించింది. అడగలేక పోయాడు. ఎందుకో అడగలేకపోయాడు తను.

"పెళ్ళా. మహా బాగానే ఉంది. పెళ్ళి దాకా వచ్చిందండీ దీని వ్యవహారం. . . ఎంత బరితెగించిందండీ. . . ఎంత ధైర్యమే."

"ఓసేవ్ ఊరుకుంటావా, లేదా? ఏమిటా కేకలు. అసలు సంగతేదో తెలుసుకోనీ. ఏమ్మా చెప్పు. . ."

"అతను మా క్లాస్‌మేట్ నాన్నా. చాలా మంచివాడు. పెద్దిల్లు, బజార్లో బట్టలషాపూ, వాళ్ళ స్వంతవూర్లో పొలాలూ అన్నీ బాగానే ఉన్నాయి నాన్నా. . . అతను నన్ను చేసుకోవడం వాళ్ళింట్లో వాళ్ళకిష్టమే. . . కానీ. . . ఇంటర్‌కేస్ట్ మేరేజ్— ఈ కాలంలో పెద్ద తప్పేమీ కాదు. . ."

"అయితే మన కులం కాదన్నమాట. దానికి మీరే కొమ్ము లిచ్చారు. దాన్నేం లాభం. దీనంతటికి కారణం మీరు. ఇప్పుడైనా మించిపోయిందేం లేదు. దీన్ని చేసుకుంటానన్న ఆ శాస్త్రిగారి కొడుక్కి సంబంధం ఖాయం చెయ్యండి. అప్పుడు కుదురుతుంది తెగులు."

పెళ్ళాం మాటలో న్యాయమనిపించింది. తన గౌరవ మర్యాదలు నిలవాలంటే ఈ పని జరగకూడదు. శైలజ కో సారి చెప్పి చూస్తే... లాభం లేదు. ఈ కాలంలో ఎదిగిన పిల్లలు పెళ్ళి విషయాలలో తల్లి తండ్రుల మాట విని పరిస్థితిలో లేరు.

"నాన్నా! నాకు చదువుంది. నా వ్యక్తిత్వం నాకుంది. నా జీవితాన్ని పరిదిద్దుకో గలిగే తెలివి తేటలున్నాయి. మీరు ఒప్పుకుంటే మంచిది. అమ్మ సంగతి సరేసరి. . . అతనూ, నేనూ ప్రేమించుకున్నాం. పెళ్ళి చేసుకుందా మనుకున్నాం. ఎప్పుడైనా మిమ్మల్ని కలుస్తా నన్నాడు. నా మనసు నొప్పించరని అనుకుంటాను. . ."

శైలజ లోనికి వెళ్ళి పోయింది.

మరి మాట్లాడలేకపోయాడు జగన్నాథం.

"తన మనసు నొప్పించకూడదట." అన్యాయం. ఇదే న్యాయం. అవిడ మనసు నొప్పించకూడదు. ఈ తండ్రి మనసు నొప్పించ వచ్చు. తండ్రి ఆశల్ని నిలువున చీల్చెయ్యొచ్చు. కన్నతండ్రి పెంచుకున్న అభిమానాన్ని, అనురాగాన్ని కాల్చెయ్యొచ్చు.

"పెళ్ళే ముఖ్యం."

"చదువుకన్నా పెళ్ళి ముఖ్యం. అవును. పెళ్ళే ముఖ్యం." చాలా సేపు వాలు కుర్చీలో కూర్చుండి పోయాడు జగన్నాథం.

"రేపు ఫలానా జగన్నాథంపంతులుగారి కూతురు ఫలానా వాడితో వెళ్ళిపోయిందంటే? లోకం తనని ఏ అనదూ. కూతుర్ని ఖాయిదా చెయ్యలేని వెర్రి వెధవ అనదూ? తన పరువు పోదూ. . ." ఒక వేపు.

"పోతే పోయింది వెధవ పరువు. కన్న కూతురి అభిమతాన్ని తెలిసి సమర్థిస్తే. . ." సంప్రదాయం కమ్చీతో కొట్టినట్టనిపించి ఆ ఆలోచనను స్వస్తి చెప్పాడు జగన్నాథం.

మబ్బుల్లోంచి విడిపోయి చంద్రుడు వెల్లగా, చల్లగా ఉన్నాడు. వెన్నెల మత్తుమందును గాలితో సహా పంచిపెడుతోంది.

కానీ జగన్నాథానికి నిద్ర రావటం లేదు.

చాలా సేపు ఆకాశం వేపు అలా చూస్తూ ఉండి పోయిన జగన్నాథానికి—

రాజేశ్వరి జ్ఞాపకాని కొచ్చింది.

అలా డాబామీద పడుకుని, ఊసులాడుకుంటూ, వెన్నెల్లో కోతికొమ్మచ్చి ఆట లాడుకుంటూ, చీకట్లో కాగితపు పడవలు వదులుకుంటూ, చీకట్లో అలలాగ, కమ్మని కలలాగ పూరించి గలగలా నవ్వించే తన ప్రాణం రాజేశ్వరి.

రాజేశ్వరి తన కన్న పెద్దో చిన్నో తెలీదు కాని, తన కంటె చలాకీగా, హుషారుగా ఉండేది చిన్నప్పట్నించీ. ఒక దగ్గిరే పెరగటంవల్ల 'ఒరే' అని పిలిచేది. దూరం బంధుత్వంకూడా ఉంది తమ మధ్య.

ఒకరా, రాజేశ్వరి వాళ్ళ నాన్నగారి దగ్గిరే, చదూకున్నారు. ఒక్క క్షణం విడిచి ఉండేవారు కాదు. తిన్నా, తిరిగినా ఇద్దరూ ఒకటే.

వేసంకాలంలో అయితే "ఒరే జగ్గూ, రారా" అని మంచి ఎండలో తాడి పెండెల్లోకి తీసుకుపోయి, ఏ పిల్లవాడి చేతో తాటిముంజలు తీయించి తెచ్చి 'తిన్రా' అనది చొరవగా తన చెయ్యి పట్టుకుని లాక్కెళ్తుంటే తనకి సిగ్గేసేది.

"వెన్నెల వెలుగు" ఒకనాడు తను

"ఏం సిగ్గా" అనేది రాజేశ్వరి.

"సిగ్గా, గాడిద గుడ్డా" అనేవాడు తను.

"అబ్బో సిగ్గు. రేపు నన్ను నువ్వు పెళ్ళి చేసుకుంటే అప్పుడు." ఎగతాళి చేసేది రాజేశ్వరి.

"అప్పుడు చూద్దాంలే" పరుగెత్తే వాడు తను.

కాలం అలా సాగినా, ఇమ్మగా సాగిపోతున్న సమయాన వాళ్ళు పెళ్ళి సంబంధం తెచ్చారు తనకి.

"ఆ అమ్మాయి బాగుంటుంది. చదువు లేకపోయినా మంచి, మర్యాదా, పద్ధతీ ప్రతిష్ఠ ల్లోంచి వచ్చిన అమ్మాయి. పెరిశాస్త్రం లాగా రహస్యాంబ. అమ్మాయిని చూస్తావా?"

నాన్న నవ్వే అడిగారు. ఆ పెళ్ళి తన కిష్టమో లేదో తెలియని పూర్వం—"ఆ. అక్కర్లేదు. నాన్నా. నేను చేసుకోను కదా" అన్నాడు తను. అది భక్తి కాదు. భయం కాదు. అనాయకత్వం అని చాలా రోజులకి తెలిసింది తనకి.

ఆ రోజు సాయంత్రం రాజేశ్వరి తనకు కబురు పెట్టింది రాత్రి తొమ్మిదింటికి కలవమని.

తను వెళ్ళేసరికి కొమ్మ చలవలో కూర్చుని ఉంది రాజేశ్వరి.

"పెళ్ళి సంబంధం కుదిరిందటగా".

"అవును"

"చేసుకుంటావా"?

"..." మాట్లాడలేదు. ఆ క్షణంలో రాజేశ్వరిని చూస్తే భయమేసింది తనకి. ఇన్నాళ్ళలా రాజేశ్వరి ఎందుకో తనతో మాట్లాడటం లేదనిపించింది కాని, ఎందుకు మాట్లాడటం లేదో తెలిసింది కాదు. తన నోట మాట పెగల్లేదు.

చివరకు రాజేశ్వరి అంది:

"నా నా సంబంధం కుదిరింది."

"నిజమా!" అనగలిగాడు తను.

"లోకంలో నీకు తప్ప మరెవరికీ పెళ్ళి సంబంధాలు కుదరవా?"

"అదికాదు కాదు." తనకు ఏమనాలో తోచలేదు.

అలా చాలాసేపు గడిపారే తప్ప మాట్లాడుకో లేదు. రాజేశ్వరి మాట్లాడితే బావుణ్ణు అనుకున్నాడు తను. మాట్లాడలేదు. ఇద్దరూ నెమ్మదిగా నడుచుకుంటూ వచ్చారు. 'వస్తాను' మెల్లిగా అన్నాడు తను. అప్పుడు చూశాడు ఆమె కళ్ళల్లోకి. ఆ చీకట్లో అంతంత పెద్ద కళ్ళల్లో కన్నీటి మెరుపు.

రెండ్రోజుల్లో తన పెళ్ళి.

ఆ రోజు రాత్రి తన కెందుకో నిద్ర పట్టలేదు. ఆ వెన్నెట్లో ఆ డాబా మీద పడుకుని ఆ రాత్రి ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు. అప్పుడూ ఇదే చంద్రుడు. ఇదే వెన్నెల్ని పిచ్చిగా అందరి మీద వెదజల్లుతూ పిచ్చి వాడిలా తిరుగుతున్నాడు.

ఘనంగా పెళ్ళి సంబరం.

రాత్రి రెండు గంటలకు రాజేశ్వరి పెళ్ళి.

ఆ దుఃఖంతో నిద్ర రావటం లేదు అనిపించింది తనకి.

ఏదో చప్పుడికి ఉలిక్కిపడి చూశాడు.

మంచం పక్కన ఆకారం మసకగా గుర్తుపట్టాడు.

రాజేశ్వరి.

'ఇక్కడా!' తనకి గాభరా పుట్టింది. ఎవరైనా చూస్తే ఏమనుకుంటారు. ఎంత ప్రమాదం పాపం. అదే మాట్లాడు రాజేశ్వరితో.

"అనుకోని—నాకేం భయం లేదు. నువ్వూ, నేనూ పెళ్ళి చేసుకుంటున్నాం అని చెప్తాను."

"పెళ్ళా. మనకా. నీ కేం పిచ్చెక్కిందా." రాజేశ్వరి ధైర్యానికి ఆశ్చర్యపోయాడు తను.

"అవును—పిచ్చే ఎక్కింది. తోబుట్టువుగానో, తల్లిగానో తప్ప మరే విధంగానూ చూడలేని నీ పిరికితనాన్ని చూసి. చిన్నప్పట్నించి కలిసి మెలిసి తిరిగినా ఆడపిల్ల మనస్తత్వం అర్థం చేసుకుని నీ అడంగితనాన్ని చూసి. . ." రాజేశ్వరి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. ఓదార్చటానికి తనకి మాటలు పెగల్లేదు.

"అవును. చల్లదనాన్ని చూసిన వెన్నెల్లో ఆ రాత్రే తను తేరిపారి చూశాడు. చీకటెలా చిత్రహింస చేస్తుందో చూశాడు.

నిజమే.

ఆ రాత్రే తన కనిపించింది—రాజేశ్వరికి ద్రోహం జరిగిందని. తను శుద్ధ మొద్దవతారమని. తనలోనే తెగింపూ ధైర్యం ఇసుమంతైనా లేవని. రావని.

ఏమని చెప్తాడు. రాజేశ్వరితో తను ఏమని చెప్ప గలడు. నిజమే. నీ వన్నట్లు పిరికితనం అడంగితనం పేరుకుపోయిన మనిషినని ఒప్పుకోగలడా? లేదు. ఒప్పుకో లేడు. తెగింపూ చాలదు.

"వెళ్ళండి—నాకు పెళ్ళి. పదివేలు కట్నం. మా నాన్న ఇవ్వగలడా." పిరికితనాన్ని కప్పిపుచ్చుకోవడానికి మరే ఉపాయం తట్టలేదు ఆ సమయంలో.

"ఛీ. మర్యాదగా మనసును చంపుకుంటావని నాకు తెలీదు. నీదీ ఒక బతుకేనా . ." రాజేశ్వరి విసురుగా 'వస్తాను'అంటూ మెట్లు దిగుతూ చివర మెట్టు దగ్గర నిలబడి తన వైపు చూస్తూ "పిరిగ్గాడ్ని" అనేసి చీకట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

"నిజమే. తను పిరిగ్గాడ్డే. నిజమే రాజేశ్వరీ. నిజం. నీ వన్నది నిజం. ఈ జగన్నాథం పిరిగ్గాడ్డే." తనలోతను ఆ రాత్రి గొణుక్కున్నాడు.

ఎంతమందికో సంతోషాన్నీ, వ్యర్థాన్నీ పంచి పెడుతున్న ఈ చీకటి రాత్రి... తన నెందుకు ఇంత బాధల ముళ్ళతో గుచ్చుతోంది. ఆలోచిస్తే వరదకాసారంలోకి తోసేస్తోంది.

జీవితంలో చాలా పోగొట్టుకున్నాడు—అలా అని ఈ అర్ధరాత్రే ఈ—ఈ విషాద నిశీథిలోనే తెలిసింది. జగన్నాథానికి. దాని క్కారణం కూడా తెలిసొచ్చింది. బతుకును కుంగదీయటానికి పిరికితనం అనారోగ్యం కన్నా బలమైందని ఇన్నేళ్ళ జీవితంలో మొట్టమొదటి సారిగా ఈ రాత్రే తెలిసింది. ఎవరో మహానుభావునికి బోధివృక్షం క్రింద జ్ఞానోదయం మైనట్టని పించింది.

'పిరిగ్గాడ్ని'.

"కాదు. రాజేశ్వరీ కాదు. ఈ జగన్నాథం పిరిగ్గాడ్ని కాదు." ఆవేశంతో అరవా లనిపించింది.

ఆ అర్ధరాత్రి శైలజని లేపి భానుమూర్తితో నీ పెళ్ళి నే దగ్గరుండి జరిపిస్తానని చెప్పాలనిపించింది. ఈ నిశ్చయానికి నిర్ణయానికీ తిరుగులేదని చెప్పాలనిపించింది.

ఫ్యాక్టరీలో ప్రకాశంతో మాట్లాడి వ్యాయం జరిపించాలి.

ఫ్యాక్టరీలో ప్రకాశంతో మాట్లాడి వ్యాయం జరిపించాలి.

అభిమానాన్ని, పౌరుషాన్ని చంపుకొని, బాధల్ని వేదనల్ని తన్లో తనే దిగమింగి చేతకాని వాళ్ళా ఇన్నేళ్ళు సర్వీసును మోస్తూ మసుగుతూ బతికిన వంతులేనా ఈ జగన్నాథం అని తన మార్పుకు ఆశ్చర్యపోవాలి.

అప్పటివరకూ సమస్యల చిక్కు ముళ్ళవల్ల అప్పట్నించి సంతోషం వల్ల జగన్నాథానికి ఆ రాత్రి మరి నిద్ర పట్టలేదు. ఎప్పుడు తెల్లవారుతుందో అని చాప మీద కాచుకూచున్నాడు.

తెల్లగా తెలవారింది.

అంత వెలుగు ఊరంతా నిండినా తన మనసులో కొండంత చీకటి ముసురుకున్నట్టనిపించింది.

"భయం చెప్పండి చెప్పారా. . . ఇప్పుడది కొంప ముంచింది. వాడెవడితోనో లేచిపోతూ ఉత్తరం రాసి పెట్టి వెళిపోయేంత అలుసిచ్చింది మీరే. . . నలుగుర్లో ఎలా తలెత్తుకోవడం. అది ఊరు దాటక ముందే నెతికి తీసుకురండి. వెళ్ళండి."

భార్య భరతనాట్యం చేస్తోంది.

"అలాగేనే" అన్నాడు జగన్నాథం.

'తొందరపడింది' మనసులో అనుకుని "వాళ్ళని పెళ్ళి చెయ్యాలేని ఈ తండ్రి అసమర్థతకి నలుగురి చేత నానా మాటలనిపించుకోక ముందే మంచి పని చేసింది. నేను చేద్దామనుకున్న పని అది చేసింది."

"మీరు చేద్దామనుకున్న పనా? మీ కేం మతి పోయిందా? పరువు ప్రతిష్ఠ. మీ కేం పిచ్చి. . ." ఎగాపెట్టిన భర్త కళ్ళల్లోకి చూసి ఆగిపోయింది భార్య. ఇన్నేళ్ళలో కనబడని ఎరుపది.

"ఇప్పుడు తన నెవడూ అడ్డ లేదు. తన కిక ఒసుక్కి భయానికి తావు లేదు." ఎప్పుడయినా తిరా గొచ్చే ఆ జంటని మనసారా ఆశీర్వదించి ఆదరించా లనుకున్నాడు. పైగుడ్డ భుజమ్మీద వేసుకుని గబగబా అడుగులేసుకుంటూ ఫ్యాక్టరీ వైపు నడిచాడు జగన్నాథం.

ఇన్నేళ్ళ తరవాత భర్తలోని ఈ వింత మైఖరికి ఆశ్చర్యపోవడం తప్ప, ఏమిటో అర్థం కాలేదు జగన్నాథం భార్యకు.

*

కావలెను

మా రాబోవు సాంఘిక చిత్రములో నటించుటకు క్రొత్త నటులు (25–30 సం. లోపు)—నటీమణులు (18–20 సం. లోపు) కావలెను. * తెలుగు బాగా మాట్లాడగలిగి, మంచి శరీర సౌష్ఠవము, వ్యక్తిత్వము కలవారు స్వహస్తాక్షర పూర్తి వివరములతో దరఖాస్తులు పంపవలెను.

Address:
Sri Suryanarayana Films
2-13-1/8, Hanuman Temple,
Trimulgherry Road
SECUNDERABAD-500 015